

PERJANTAIVIERAS

Maailman pienin maa

Guinnessin ennätysten kirjan mukaan maailman pienin valtio on Pontinhan ruhtinaskunta.

Kyseessä on läpimitaltaan noin 30-metrinen saari, joka sijaitsee Madeiralla 70 metriä pääsaaresta. Voi myös sanoa, että saari sijaitsee 580 kilometriä länteen Marokon Casablancasta. Saari on nykyään osa Funchalin sataman satamalaituria ja aallonmurtajaa. Saaren kooksi on mitattu 178 neliometriä. Sen asukasluvuksi ilmoitetaan neljä henkeä.

Väite pikkusaaresta itsenäisenä ruhtinaskuntana perustuu vuoteen 1903, jolloin Portugalin hallitus suuressa rahapulassaan myi arvottomana pitämänsä saaren englantilais-sukuiselle taidehistorioitsijalle, joka ymmärsi saaren symbolisen arvon. Ostaja kirjasi saaren omistajaksi tultuaan niin sanotun regaalilletterin (kuninkaallisen tiedoksiannon), jossa todetaan Pontinhan saaren olevan suvereeni ruhtinaskunta. Varmemmaksi vakuudeksi alkuperäinen tiedoksianto arkistoitiiin Lontoon Toweriin.

Taidehistorian tuntijalle saari – tai oikeammin sillä oleva linnoitus Fortaleza de Sao Joao – oli tuttu monista romanttisista maalauksista.

Nykyinen Pontinhan prinssi Renato III ilmoitti vuonna 2007 Pontinhan eroavan Portugalista. Arvelen tämän johtuneen siitä, että Portugali ei ole tunnustanut Pontinhan mikrovaltiota vaan on jopa kohdellut saarta vero-objektina.

Renato III:n ilmoituksen mukaan vuonna 2010 Portugali osittaistunnusti ruhtinaskunnan. Mitä osittainen tunnustaminen sitten tarkoittaakaan.

Pontinha vaatii YK:n jäsenyyttä, muilta valtioilta suvereenisuuden tunnustamista sekä 200 merimailin talousvyöhykettä. Kuten arvaatte, nämä vaateet ovat edelleen selvitettyinä eivätkä ratkenne kovin nopeasti.

Mutta mikrokansakuntien rekisteriin se on kirjattu. Toistaiseksi Pontinhan suvereenisuuden on tunnustanut vain toinen mikrokansakunta, nimittäin Lomellina.

Saarella on kunniakas historia. Kun portugalilaiset merikapteenit Zarco ja Teixeira löysivät jo silloin merikarttoihin merkityn Madeiran, ankkuroiduivat he pikkusaaren edustalle. Laivaväet rakensivat saarelle ensimmäisen tukikohdan ja hakkasivat saaren kalliioon ensimmäiset portaat.

Varsinaisen kolmikerroksisen linnoituksen saarelle rakennutti Portugalin kuningas Josef Emanuel 1 776.

Sekä Kristoffer Kolumbus että James Cook ovat oleskelleet tällä pienellä saarella. Liiotellen sanoen saarelta alkavat sekä Amerikkaan että Afrikan ympäri suuntautuvat purjehdusreitit. Erään käsityksen mukaan Kolumbuksen Amerikan purjehdus olisi alkanut juuri täältä, ja siksi saaren ensimmäinen nimi oli Diegon saari Kolumbuksen pojan mukaan.

Sittemmin saari linnoituksineen on ollut sekä sotilastuki-kohtana, varastona että vankilana. Nykyisin merirosvo-linnoitukselta näyttävä saari on yksi Madeiran matkailukohteista.

Ja sitäähän tämäkin juttu on: tapa mainostaa yhtä Madeiran matkailukohdetta.

Näitä yhden perheen kuningaskuntia tai tasavaltoja on siellä täällä ympäri maailmaa. On ollut utopiasiirottoita, uskonnollisia kommuuneja, sosialistisia kokeiluja, kreivillisiä saarikuntia, ydinaseettomia vyöhykkeitä. Niin kauan kuin mikrovaltion perustaja kokee regimiinsä olevan vitsi ja suostuu toisen valtion kaksoiskansalaisuuteen, on kaikki hyvin. Mutta jos asian ottaa tosissaan, muuttuu tapaus pian tragediaksi.

Jotain kiinnostavan kapi-nallista ja luonnonoikeus-teorian rajoja testaavaa näissä mikrovaltioissa on. Olisipa Pontinha julistautunut tasavallaksi, niin se olisi saanut monen oikeusoppineen avun ja tuen.

KANSAN SUUSTA

Kuta mustempi, sitä lystimpi

Tällä kerralla synkistellään ja jaetaan maailmaa mustaan ja valkeaan.

Hevostallilla jako käy helposti laatuun. Musta hevonen on yllättäjä, valkoinen puolestaan hallitsijan ratsu ja vallan symboli.

Tosin suomalainen kansanmies ei valkoisia hevosiä juuri arvostanut, kenties siksi, että valkoinen väri liittyi usein hevosen korkeaan ikään. Längelmäellä valkoista hevosta verrattiin kullittomaan mieheen, nurmolaisen mielestä valkoisen tamman mies ei pääse taivaaseen.

Musta lammas on toisista poikkeava epäonnistuja, valkoi-nen nöyrä ja viaton. Valkoinen joutsen liittyy puhtauteen, musta kuolemaan ja Tuonen virtaan.

Avaruudessa musta voittaa kaikki: lopulta musta aukko nielaisee niin pimeän aineen kuin valkoiset kääpiötkin.

Myös riiatessa pimeä on valoisaa parempi. Kuta mustem-pi, sitä lystimpi, tuumi ilomantsilainen.

Mustaksi perjantaiksi sanotaan Amerikan joulusesongin ensimmäistä päivää, jolloin väkeä on liikkeellä mustanaan.

Taloushistoria tuntee myös mustan maanantain, tiistain ja torstain, jotka liittyvät vuoden 1929 suureen pörssi-romahdukseen. Musta keskiviikko syyskuussa 1992 liittyi talousongelmiin Atlantin tällä puolen.

Vielä on siis lauantai ja sunnuntai jäljellä tulevien talous-kriisien varalle, mikäli musta huumori näinä vaikeina aikoina sallitaan.

TOPI LINJAMA

Annaleena Rytkönen ja Mikko Sipilä lapsineen asuttavat heinäkuun ajan punaista torppaa Helsingin Mustikkamaalla. Lapset Minea ja Matias odottavat innolla Helsingin tarjoamia seikkailuja. Vaunuissa lepäilee Hilda.

Minea ja Matias tutkivat heti, mitä kasvimailla löytyy.

Kyllti houkuttelee ohikulkijoita Syötävään puutarhaan. Puutarha ja torppa sijaitsevat Korkeasaaren sisäänkäynnin kupeessa.

Ulla Karjalainen, Meiju Pitkänen ja Antti Rantanen poikkesivat pihaan ohikulkumatkalla. Janne Länsipuro maistatti seurueelle villiyrttiherkuja.

Viljelijäperhe ryhtyi kaupunkilaiseksi

Viljelijäperhe Virroilta muutti heinäkuuksi Helsinkiin. Perhe asuu Syötävässä puutarhassa Korkeasaaren kupeessa. Tarkoitus on tutustua kaupunkilaisiin, laittaa ruokaa ja bloggailla.

.....

Punainen tupa ja kasvima. Siellä asuu viljelijäperhe.

Kaikki ei kuitenkaan ole sitä, miltä näyttää. Hyvällä tuurilla tuvassa voi herätä leijonan kar-juntaan tai riikinkukon nauku-miseen.

Ohikulkeva ihmismvirta on loputon kuin jono muurahaisia. Kesäpäivänä Korkeasaarella käy tuhansia ihmisiä. Rapina vain kuuluu, kun lastenrattaita työnnetään hiekkatiellä.

Mikä kummallisinta, ihmisiä suorastaan kehotetaan pistäyty-mään pihassa.

Virroilla vähän ihmisiä
Vilja- ja metsätilan emäntä **Annaleena Rytkönen** katselee hiekkatielle ja hämmastelee väenpaljoutta. Perhe asuu Vir-roilla paikassa, jossa lähin naa-puri sijaitsee kilometrin päässä. Viisihenkinen perhe viihtyy kotona, eikä juuri matkustele.

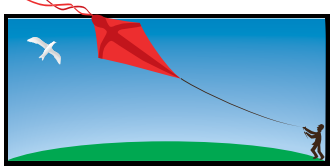
Minea kurkkaa torpan ikkunasta. Tällä perhe viettää seuraavat kolme viikkoa.

Sosiaaliset kuviot muodostuvat lähinnä lasten kautta.

Yllättäen tarjoutui kuitenkin oiva tilaisuus repäistä ja lähteä kolmeksi viikoksi Helsinkiin. Seikkailu järjestyi Maaseudun

Sivistysliiton Citytorppari-han-keen kautta.

Perheen isä **Mikko Sipilä** oli huomannut ilmoituksen Maaseudun Tulevaisuudessa. Hän arveli, että heinäkuussa

IRTIOTTOJA
MT:n kesäsarjassa seurataan, miten ihmiset irrottautuvat arkisesta aherruksesta.

tilalta voi irrottautua, kun ei ota kesäksi lampaita tai kanoja. Palkkatöistäkin on lomaa.

Perhe valittiin seitsemän ha-kijan joukosta.

Madalletaan raja-aitoja
Tuottaja **Susanna Salokannel** Maaseudun Sivistysliitosta iloitsee, että mukaan saatiin torppariperhe, jolla on kädet mullassa. He osaavat tarpeen mukaan kertoa kaupunkilaisille viljelykäytännöistä ja maalla asumisesta. Näin madalletaan raja-aitoja kaupunkilaisten ja maalaisten välillä.

Rytkönen pohtii, että suurin ero maalais- ja kaupunkielä-män välillä on se, että iso osa tapahtumista järjestetään kau-pungeissa.

Tilallisella perheenäidillä on harvemmin mahdollisuutta osallistua rientoihin.

Sen sijaan Rytkönen irrottau-tuu arjesta kehittämällä uusia reseptejä ja kirjoittamalla niistä blogia nimeltä Pata porisee. Pai-notus on sesonkien mukaisessa lähiruuassa.

Syötävä puutarha
Perheen vanhemmat lapset **Ma-tias** ja **Minea** ovat odottaneet Helsingin-reissua kuin kuuta nousevaa. Tulomatalla autossa

laulettiin ahkerasti ”huomenna mennään Korkeasaareen”. Siellä he voivat käydä vaikka joka päivä, sillä torppa sijaitsee eläintarhan kupeessa Mustik-kamaalla.

Sylivauva **Hilda** kulkee me-nossa mukana.

Torpan yhteydessä on kau-pungin puutarhurien ja vapaa-ehtoisten ylläpitämä Syötävä puutarha. Sieltä saavat niin torppariperhe kuin kaupun-kilaisetkin käydä hakemassa purtavaa. Rytkönen toivoo, että moni pysähtyy vaihtamaan ruo-kavinkkejä. Niitä on tarkoitus päivittää blogiin.

Citytorpparien omalla kas-vimaalla, jonka puutarhurit istuttivat heille yllätykseksi, kasvaa muun muassa erilaisia salaatteja, muodikasta lehtikaa-lia, retisiä, porkkanaa ja yrttejä. Valikoima ilahduttaa Rytköstä ja Sipilää.

Emännän mukaan puutarhan antimet antavat hyvän mahdol-lisuuden keventää ruokavaliota entisestään. Kasvien kumppa-niksi hän aikoo hakea Kauppa-hallista kalaa.

”Kotona olemme syöneet lah-naa, kuhaa ja haukea, joten nyt saamme vaihtelua niihin.”

Sipilä saattaa myös onkia Korkeasaaren sillan kupeessa.

”Jospa jostain saisi lainaksi veneen?” torppari suunnittelee.

Villiyrtit villitsevät
Syötävän puutarhan paikalla sijaitsi ennen kauppapuutar-ha, joten viljelysmaa on hel-delmällistä. Tontilla on myös hedelmäpuita, marjapensaita, sieniviljelmä ja mehiläispönttö. Kokonaisuutta hoitaa puutar-huri **Janne Länsipuro**.

Toivottaakseen torpparit ter-vetulleiksi Länsipuro on loihti-nut villiyrteistä metsänvihreitä makupaloja. Tarjottimille on aseteltu muun muassa lehmuk-senlehtikääryleitä, pujoterrii-niä, kuusenkerkkälevitettä ja nokkosvuohenputkipestoa.

”Ehkäpä voisit koota näiden reseptit blogiisi”, Länsipuro ehdottaa citytorpan tuoreelle emännälle.

”Villiyrttiruuat kyllä kiinnos-tavat”, Rytkönen myöntää.

Perhe on viihtynyt tiluksilla vasta reilun tunnin, kun ensim-mäiset ohikulkijat etsiittyvät ihmettelemään.

”Mitäs täällä tapahtuu?” Kokemusten ja reseptien vaihto alkaa välittömästi ja pihan täyttää iloinen puheen-sorina.

Ohikulkija kertoo mausta-vansa vihersalaatteja vuohen-putkella. Joku on käynyt villi-yrttikurssinkin.

Seuraavaksi kalastamaan
Keskiviikkokaamuna, kahden torppariyön jälkeen, Rytkönen vastaa puhelimeen huoletto-man kuuloisena. Uni on maistu-nut punaisessa tuvassa.

Ohikulkijoita on käynyt puutarhassa jokunen ja heidän kanssaan on rupateltu niitä näitä.

Tiistaina perhe piipahti Teu-rastamolla, joka on trendikäs ravintola- ja tapahtumakeskit-tymä Kalasatamassa.

”Tänään menemme var-maankin kalastamaan”.

Luvassa on myös ensimmäi-nen blogikirjoitus kaupungin humusta. Sen voi lukea osoit-teesta pataporisee.blogspot.fi.

KATJA LAMMINEN